

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Quartus. Sine dimensionis aliqua similitudine, nec verbo nec scripto tractari posse de mysticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

diuinæ essentia perfectio, cum in mente purissimè illuxerit, sui aliquam similitudinem imprimit, quæ ubi ad imaginationis infima descenderit, dimensionis alicuius imaginem subit. [magis enim vniuersalia, *a* & communia, sunt priora in nostra intellectuali, & sensitua cognitione.] Vndè & dici potest, Dimensio mystica est particula, vestigium, seu interpres notitiæ diuinæ in imaginatione resultans. quod sit dimensio quædam, hoc commune est ad res omnes finitas; at quod diuinæ naturæ sit repræsentatio infima, nostram descriptionem respicit. ita vt reuera [sint *b* ea quæ videntur, eorum quæ sub aspectum non cadunt, certæ, claræque imagines.] ordine itaque retrogrado, id quod de Deo, & communicatione primi boni in hac vita accipitur, in infima potentia substantiæ spiritualis, habet imaginem spatij, & circumferentiæ cœli cœlorum, aut alterius alicuius situs, vel dimensionis; in intellectu agente speciem intelligibilem, in intellectu patiente verbum mentis, & rationem rei cognitæ; in Transcendentia autem intellectuali, seu amatiua parte, simplex bene-affici.

Sunt ergò dimensiones mysticæ, [sensus *c* amoris diuini, & quædam particula rationis, ac sapientiæ,] quæ loco phantasiæ exemplari, & *d* vmbra de feruiunt futurorum. quo ita [hominis cognitio *e* à sensu oriatur] [etiam

in ijs quæ *f* sensum excedunt,] eiusque ratio per signa veritatem colligat, ac etiam vt terminus creaturarum, primo rerum principio vniatur; & quadam circulatione perfectio rerum concludatur.] quam autem ad praxin hæc sint scitu necessaria, magis constabit ex sequentibus;

Sine dimensionis aliqua similitudine, nec verbo, nec scripto quidquam tractari posse de mysticis.

ARTICVLVS QVARTVS.

Ipsa causa prima cum sit omni generatione superior, nec aliquid sufficiat ad narrationem eius, propter magnitudinem esse ipsius [*h* vnum ipsum id quoque, quod incognitum est, quod est essentia superius, *i* bonum ipsum quid verè sit, trinam vnitatem dico, quæ vna Deus est, & simul bonum, nec dici potest, nec cogitari neque eius sensus est vllus, neque visio, neque opinio, neque nomen, neque oratio, neque tactus, neque scientia: difficilisque diuinorum nominum tractatio.] & idè [de rebus *k* simplicibus loqui non possumus, nisi per modum compositorum, à quibus cognitionem accipimus; & de Deo loquentes vtimur nominibus concretis, vt significemus eius substantiam. quia apud nos non subsistunt nisi composita, & vtimur nominibus

a 1. p. quest. 85. a. 3. c. *b* S. Dion. Epist. ad S. Ioan. Apost. *c* S. Dion. de diu. nom. c. 7. *d* Hic a. 1. *e* Hebr. 8. *f* S. Thom. cont. gent. *g* Ibid. l. 1. c. 12. *h* Aristot. in lib. de cau. *i* S. Dion. de diu. nom. c. 1. *k* S. Thom. 1. p. q. 3. a. 3. ad 1. *l* S. Bonau. s. Itin. ater. d. 5.

minibus abstractis, vt significemus eius simplicitatem. quæ quidem diuersitas ex parte intellectus nostri, & non ex diuersitate rei fit.] sic etiam [spiritualis & amœnitas (qua anima sic vnitur Deo) vt sit nec volens, nec valens, aliud sentire nisi Deum, non potest per aliquas imaginabiles describifimilitudines, nec per sensibilibus depingi comparationes: quia purè spiritualia tantum differunt à sensibilibus, sicut & spiritus à corpore.] hæc tamen difficultas maximè spectatur [circa operationes interiores b in affectu, quæ non ita clarè proferuntur, nec ita possunt scriptis tradi, sicut sentiuntur. atque hæc est ratio, quare Apostolus dixit, se audiuisse arcana verba, quæ non licebat homini loqui: quoniam illa minus poterat tradere.] hinc ergò [mihi e propè semper sermo meus displicet: melioris enim auidus sum, quo sæpè fruor interiùs, antequam eum explicare verbis sonantibus cœpero. quod vbi minus, quam mihi notus est, eualuero, contristor linguam meam cordi meo non posse sufficere. Totum enim quod intelligo, volo; vt, qui me audit, intelligat: at sentio me non ita loqui, vt id efficiam: maximè, quia ille intellectus, quasi rapida coruscatione perfundit animum: illa autem loquutio tarda, & longa est, longèque dissimilis.] [pergat autem quis forsitan quærere à me, etiam verbo, quid d sit? scilicet,

quod in spiritu de Deo maximè sublimiter percipitur; respondeo, quærat potius expertum, à quo id quærat. Aut si & mihi experiri daretur, putas me posse eloqui, quod ineffabile est? Audi expertum: siue inquit, e mente excedimus, Deo: siue sobrij sumus, vobis: hoc est, aliud mihi cum Deo solo arbitro: aliud vobiscum mihi illud licuit experiri, sed minimè loqui: in hoc ita condescendo vobis, vt & ego dicere, & vos capere valeatis.]

Quapropter [diuinæ scripturæ, f vt inferiorum speculationi alludant, & humanæ fragilitati condescendant, res inuisibiles, per rerum visibilium formas describunt; & earum memoriam, per quarundam specierum concupiscibilium pulchritudinem, mentibus nostris imprimunt. Hinc est, quod nunc terram lacte, & melle manantem, nunc flores, nunc odores nominent: nunc per cantus hominum, nunc per concentus auium, cœlestis gaudij harmoniam designent. legite Apocalypsim Ioannis, & inuenietis Ierusalem ornata per aurum, & argentum, & margaritas, & alias quaslibet gemmas multipliciter descriptam. Et scimus, quod horum quidem ibi nihil sit: vbi tamen omninò nihil deesse potest. Talium quippè nihil est ibi per speciem, vbi tamen totum est per similitudinem.] [cum enim g omnis cognitio fiat per aliquam similitudinem,] [sensibilis cogni-

Y y

a S. Bonau. process. Relig. 7. l. 2. c. 72. b Gers. Theol. spec. cons. 6. c S. August. d S. Bern. e 2. Cor. 5. 13. f Hugo Vict. serm. de hom. inter. g S. Thom. Cont. Gent. lib. 1. cap. 63. h Ibid. lib. 3. cap. 53.

cognitionis nomina ad intelligibilem cognitionem transfumimus, præfertim visus.] & eo sensu *a* [in interiori homine sua quædam terra, suum habet cælum; nec unum tantum, sed secundum post primum: & tertium post primum, & secundum. Et ut hoc triplex cælum congrua possimus distinctione discernere, primum dicatur imaginale, secundum rationale, tertium intellectuale. Tenet itaque imaginatio vicem primi cæli, ratio secundi, intelligentia verò vicem tertij. Et horum quidem primum, cæterorum comparatione, grossum quiddam, & corpulentum, & suo quodam modò palpabile, atque corporeum; eo quod sit imaginarium, atque phantasticum, post se trahens, & in se retinens formas, & similitudines rerum corporalium, reliqua verò duo huiusmodi comparatione admodum subtilia, & omninò incorporea, & ab eius crassitudine multum longinqua. sic sanè cælum hoc exterius, quod nos dicimus firmamentum, absque vlla dubitatione constat esse visibile, atque corporeum, & ipsum quidem primum, & omnium infimum. Quod autem est terra ad hoc visibile cælum, hoc est sensus corporeus ad illud internum phantasticum, & imaginarium cælum. Nam sicut hoc visibile cælum, omnium quæ terra gignit, atque nutrit, multitudinem, sinus sui magnitudine comprehendit: sic omnium, quæ sensus attingit, appetitus suggerit, similitudines intra sinum suum imaginatio in-

cludit. In primo itaque cælo comprehenduntur omnium visibilium imagines, & similitudines; ad secundum verò pertinent visibilium omnium rationes, definitiones, & invisibilium investigationes: ad tertium autem spectant spiritualium ipsorum, etiam divinorum comprehensiones, & contemplationes.] [intelligimus etiam Deum intra *b* omnia, sed non inclusum: extra omnia, sed non exclusum: & idè interioriorem, ut omnia contineat: idè exterioriorem, ut incircumscripta magnitudinis suæ Maiestate omnia concludat.]

His itaque positis clarum est, nihil nec scripto, nec verbo de mysticis dici, aut tractari posse, secundum illam quam in spiritali perfectione habent existentiam; sed tantum prout illarum eminentia, ab intelligibilibus, & sensibilibus formis, ac imaginibus eleuata, vsq; ad inferiores rerum sensibilitates distulit afficit, rerum similitudines ac imagines producit, & existere facit: Vnde etiam] rudiora spiritalia tantum, scripta sunt, tum quod vulgus (perfecta) non capiat;] tum quod verbis humanis, & rebus materialibus magis, quam spiritalibus substantijs proprijs vti oporteat, intellectus quippe noster propter nimium sensum, sensibilem commercium, in hac vita ad intelligibilia pura sit ineptus. idè prudentes Theologi sensibilibus quibusdam, & his quidem honestioribus intelligibilia vestiunt, ita demum intellectu nostro magis accommodata: qui lumen intel-

a Richard. l. 3. de Cont. c. 8. *b* Isid. *c* Taul. Instit. c. 32.

intelligibile ita temperatum, tam facile cernit, quam oculi lumen quodlibet in corporibus vident quodammodo solidis, alioquin minimè discernendum; demum ita intellectus temperatur; sicut sol ipse, qui alioquin tolerari non potest.

[Quicumque ergo aliqua cognoscit intellectualem lumine, quod est ei effectum quasi connaturale, ut forma in eo consistens; oportet, quod de eis fixam cogitationem habeat: quod esse non potest, nisi ea inspiciat in principio, in quo possunt cognosci; quamdiu enim non fit resolutio cognitorum in sua principia, cognitio non formatur in vno; sed apprehendit ea quæ cognoscit secundum probabilitatem quandam.] cum autem cognitio nostra à sensibilibus incipiat [(obiectum enim intellectus nostri est, quod quid est in materia existens,) oportet ut in traditione eorum, quæ purè intelligibilia sunt, in sensibilia, utpotè cognitioni nostræ viciniora, resoluantur. & idè etiam [de Deo non nisi balbutiendo loqui valemus,] & in diuinis explicandis, [elementis & syllabis, verbis, scriptis, sermonibus; sensuum causa utimur. Quia [impossibile est lucere nobis diuinum radium, nisi varietate sacrorum velaminum circumuclatum;] scilicet [quantum ad primam & intellectus informationem, iuxta il-

lud Philosophi, intelligentem oportet phantasmata speculari.]

[Sanctæ tamen diuinæque generationis perfectio, ut in signis posita, nihil in se deforme, aut fœdum continet, vel earum imaginum quæ sensu percipiuntur, sed diuinæ contemplationis naturalibus, dignisque nominibus speculis adumbratas obscuritates. sunt enim ea, quæ sensu percipiuntur, eorum quæ animo cernuntur imagines, & ad ea via, & introductio; ea autem quæ ratione intelliguntur, eorum hierarchiæ, quæ sub sensum cadunt principium, atque scientia.] sicut & [quæ sub g sensum cadunt interpretes sunt earum proprietatum, quæ ratione intelliguntur.] Quod cum ita sit, & quælibet, quantumcunque etiam sublimis nostra cognitio, vsque ad sensibilia naturaliter se dimittat, omnis industria, & praxis facilitas, tam circa seipsum, quam circa alios, in eo versari videtur; ut superexcedentes illæ intellectus cognitiones, etiam mente superiores, pro ut in visibilium imagines, dimensiones, seu sphaeras quasdam resultant, dijudicentur, & discernantur: ne dum secundum spiritum procedendum est, aliquis fundo se includat, aut dum deorsum eundè est, sursum eatur; si sinistrorsum, dextrorsum pergat. de his porrò, & similibus pro ampliori notitia, latius consequenter dicendū erit,

Y y 2

Quod

a S. Thom. de Proph. q. 12. a. 1. c. b S. Greg. Moral. l. 5. c. 16. c S. Dion. de diu. nom. c. 4 d Idem de Cæl. Hier. c. 1. e Dion. Carth. in Comment. myst. Theol. a. 2. f S. Dion. de Eccl. Hier. c. 2. g Ibidem.